Omgevingsdienst
Rivierenland

Natuur

Inhoud presentatie

- Natuuradviseurs bij de ODR
- Taken natuuradviseurs
- Introductie Natuurwetgeving
- Waar lopen wij tegenaan?
- Jullie vragen aan ons

Wie zijn wij?

Team advies, cluster Natuur

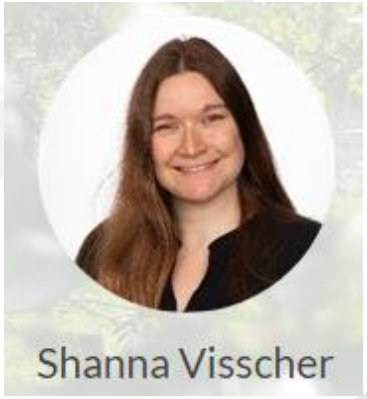

Taken natuuradvies

- Wij adviseren bij planwijzigingen en aanvragen voor omgevingsvergunningen.
  - Toetsing aan natuurregels uit het bestemmingsplan/omgevingsplan
  - Toetsing aan natuurregels uit de Omgevingswet.

    Met name relevant bij planwijzigingen en vergunningsaanvragen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's), waarin geen sprake mag zijn van een evidente onuitvoerbaarheid.

- Ons doel is komen tot een juridisch houdbaar besluit!
  - Dit betekent: een zorgvuldige motivatie van de uitvoerbaarheid t.a.v. Natuur.
  - Hiervoor is nodig: natuuronderzoek, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan soortenbescherming, Natura 2000-bescherming en planologische gebiedsbescherming.

Soortenbescherming

Alle activiteiten met effecten op wilde planten en dieren: flora- en fauna-activiteiten

Flora- en fauna-activiteiten met schadelijke handelingen zijn vergunningsplichtig

Voorbeelden van schadelijke handelingen: doding, opzettelijk verstoren of voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen beschadigen

Soorten waar wij veel mee te maken krijgen bij aanvragen:

- Huismussen
- Gierzwaluwen
- Steenuilen
- Vleermuizen
- Rugstreeppad
- Kleine marterachtigen

Natura 2000-bescherming

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Hier worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden.

Natura 2000-activiteiten zijn activiteiten die *significant nadelige* gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Elke Natura 2000-activiteit is vergunningsplichtig

Voorbeelden van negatieve effecten:

- Geluid
- Trilling
- Verzuring en vermesting door stikstofdepositie

Planologische gebiedenbescherming

We onderscheiden binnen Gelderland:
- Gelders NatuurNetwerk (GNN)
- Groene Ontwikkelingszone (GO)
- Weidevogelgebieden
- Ganzenrustgebieden

Verschillende beschermingsregimes, in essentie:
- Bescherming
- Instandhouding
- Herstel
- Versterken

Alleen beschermd bij ingrepen binnen de begrenzing van het gebied

Waar lopen we tegenaan?

- Natuuronderzoeken zijn regelmatig van slechte kwaliteit, waardoor uitvoerbaarheid niet goed onderbouwd kan worden.

- Gevolg:
  - Vergunningsproces duurt lang
  - Juridisch kwetsbare besluiten
  - Risico op bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving door provincie Gelderland

Onze belangrijkste tips voor jullie

Tip 1: betrek een kundig adviesbureau!

Natuuronderzoeken moeten worden uitgevoerd door ecologisch deskundigen

Ecologische deskundige – provincie Gelderland

Provincie Gelderland heeft een andere definitie dan RVO. Let op: provincie Gelderland is het bevoegd gezag voor vrijwel alle projecten

Rapportage Quickscan flora en fauna

Bij een quickscan flora en fauna wordt door een ecologisch deskundige[1] bepaald welke soorten binnen het plangebied of de invloedsfeer van de activiteit voor kunnen komen. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het aanwezige habitat en de verspreiding van de soort. Een quickscan bestaat uit bureauonderzoek (bijv. Nationale Databank Flora en Fauna) en minimaal een veldbezoek. Er dient een duidelijke kaart bij te zitten waarop is aangegeven wat het plangebied is en wat de ingreep inhoudt. Afhankelijk van de te verwachten soorten en de mogelijke effecten van de activiteit, dient aanvullend (soortgericht) onderzoek te worden uitgevoerd.

1 Ecologisch deskundige = Iemand die een MBO-, HBO- of universitaire opleiding heeft genoten in de Nederlandse ecologie of natuurbeheer of daarmee vergelijkbare studies of die anderszins een aantoonbare soortenkennis van de Nederlandse flora en fauna heeft opgebouwd én die minimaal 1 jaar ervaring heeft met ecologisch veldonderzoek.

Bron: Provincie Gelderland – toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). 27-02-2024

Tip 2: wees alert op het bureauonderzoek

Het bureauonderzoek voor een quickscan wordt vaak op verschillende manieren uitgevoerd. Niet alles is even betrouwbaar.

NDFF - Bureauonderzoek quickscan

Gebruik Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor bureauonderzoek.

Veel verschillen in gebruik NDFF als basis:

1. Soorten op voorhand uitsluiten op basis van het ontbreken van waarnemingen in NDFF
2. Gebruik van NDFF als indicatie voorafgaand aan het veldbezoek. Uitsluiten gebeurt op basis van habitatkenmerken

NDFF – centrum Wageningen

Beschermde soorten afgelopen 5 jaar

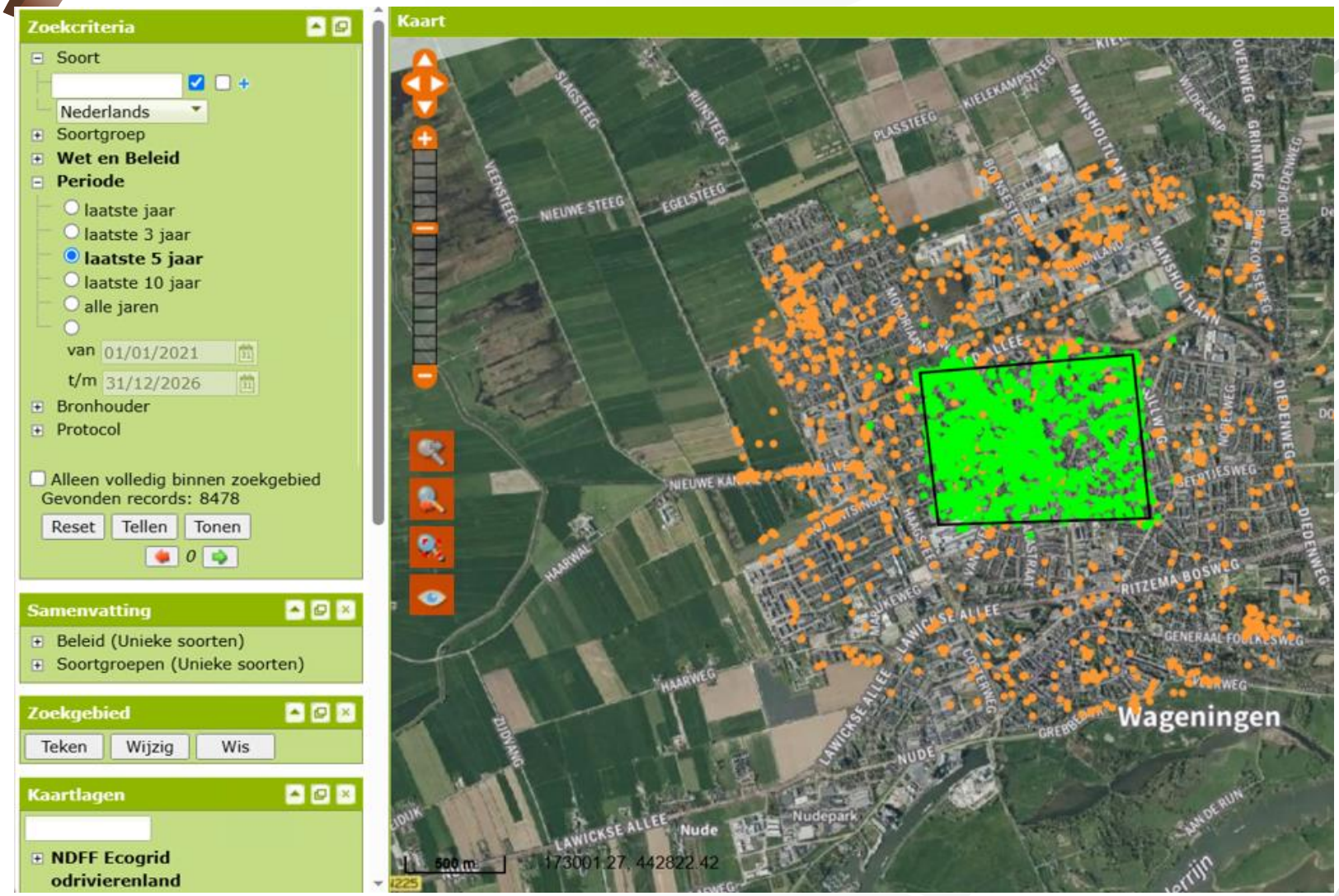

NDFF – buitengebied Acquoy

Beschermde soorten afgelopen 5 jaar

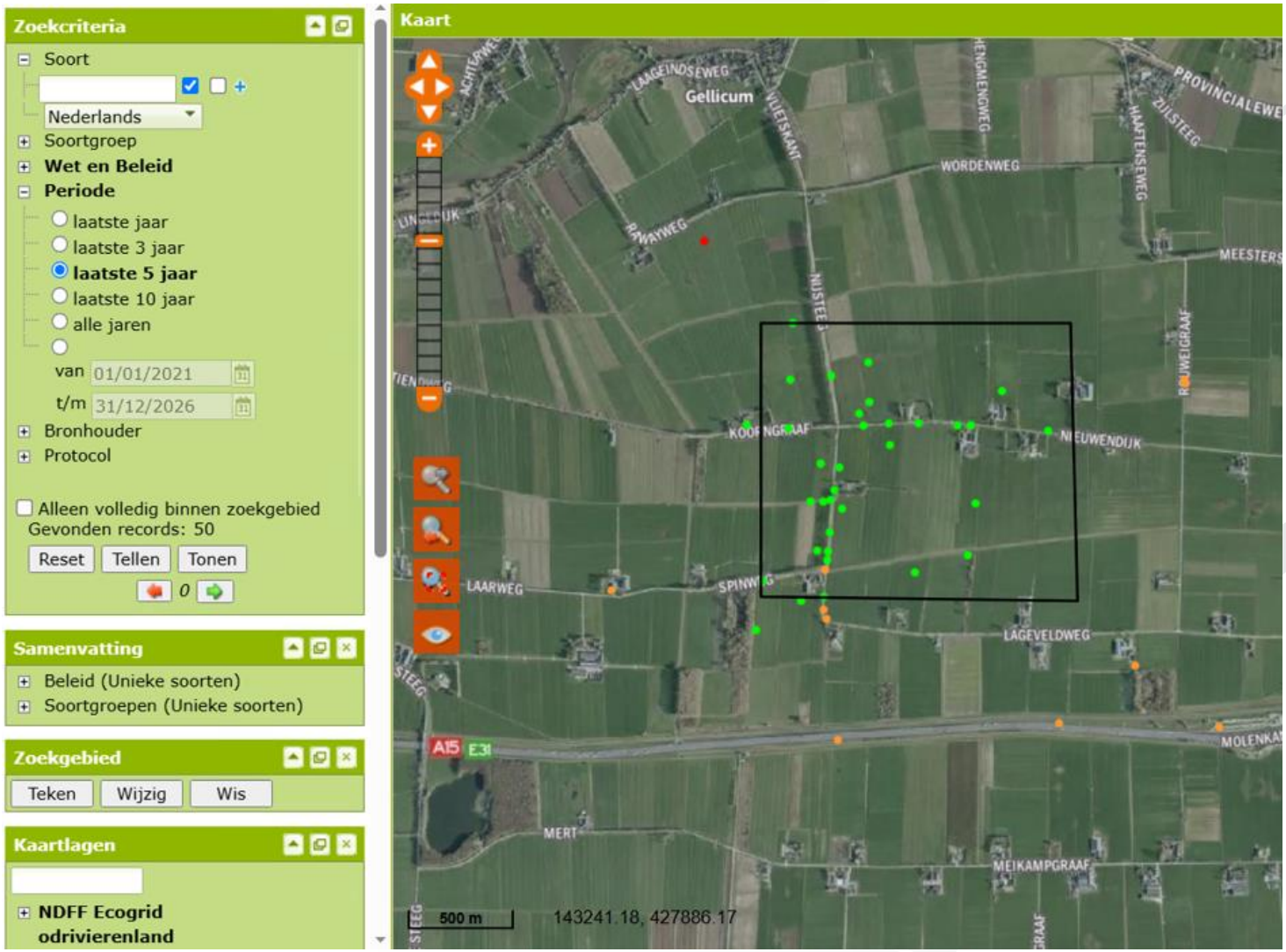

NDFF - observer bias

NDFF zoekopdrachten gebruikten dezelfde uitgangspunten:

- Zoekgebied van circa 1 x 1 kilometer
- Beschermde soorten/soortgroepen
- Waarnemingen afgelopen 5 jaar

Wageningen 8478 waarnemingen

Acquoy 50 waarnemingen

Hoe terecht is het uitsluiten van soorten op basis van het ontbreken van waarnemingen in de NDFF?

- Alleen mogelijk in goed onderzochte gebieden!

Tip 3: wees bij nader onderzoek alert op aanvullende eisen

Provincie Gelderland stelt soms aanvullende eisen aan het nader onderzoek naar specifieke soorten, waaronder huismus en vleermuizen

Nader onderzoeken - protocollen

Inventarisatieprotocollen voor beschermde soorten

- Kennisdocumenten
- NGB protocollen

Provincie Gelderland heeft voor enkele soorten aanvullende eisen. Bijvoorbeeld:

- Huismus: onderzoeksrondes moeten 's ochtends plaatsvinden tussen 7:00 en 11:00 uur
- Gewone dwergvleermuis: ochtendbezoek voor zomerverblijfplaats in de kraamperiode tussen 15 mei en 15 juli

Controleer hiervoor het document Provincie Gelderland – toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit onderde Omgevingswet (Ow) voor verboden genoemd in Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). 27-02-2024

Tip 4: Denk aan overige effecten bij Natura 2000-toetsingen

Bij toetsing aan Natura 2000-gebieden is niet alleen stikstof relevant. Ook toetsen op overige effecten, zoals licht, geluid en trillingen

Natura 2000 – overige effecten

Effecten als geluid, licht en trillingen uitgesloten op basis van de aard van de werkzaamheden en de afstand.

Geen toelichting over planning, materiaal/materieel, etc.

Tip 5: Onderbouw elektrisch materieel in een stikstofberekening

De inzet van elektrisch materieel kan als mitigerende maatregel gezien worden. Zorg voor een goede onderbouwing

Stikstof – elektrisch materieel als mitigerende maatregel

Standaard materieel (vergunningsvrij) vs mitigerende maatregel (vergunningplichtig)

Zorg voor een goede onderbouwing!

- Heeft de aannemer al elektrisch materieel? Dan wordt elektrisch materieel gezien als standaard materieel = geen vergunningsplicht voor Natura 2000-activiteit

- Wordt elektrisch materieel alleen maar ingezet om géén depositie te hebben? Dan sprake van mitigerende maatregel = vergunningsplicht voor Natura 2000-activiteit

Tip 6: Zorg voor voldoende diepgang in een voortoets stikstof

Een voortoets stikstof moet worden uitgevoerd als er stikstofdepositie is als gevolg van een project. Let op de eisen die gesteld worden aan een voortoets stikstof.

Stikstof – diepgang voortoets bij tijdelijke depositie

- Tijdelijke depositie wordt in een voortoets snel weggeschreven. Onvoldoende diepgang in de onderbouwing. Daardoor niet vast te stellen of er sprake is van ETFAL.

- Gebruik handreiking voortoets stikstof BIJ12.

Tip 7: Zorg voor een goede planning

Neem natuur al in de beginfase van een project mee.

Niet een kikker of een vleermuis, maar een slechte planning vertraagt projecten

Fragment Radio · 11-10-2026 · leestijd 2 minuten · 15554 keer bekeken · Bewaren

Heikikker © Fotograaf geko

https://www.nporadio1.nl/fragmenten/vroege-vogels/01a12a0e-3599-73ae-9f6b-2c44284e27df/2026-10-11-niet-een-kikker-of-een-vleermuis-maar-een-slechte-planning-vertraagt-projecten

Bron: BNN Vara, 11 oktober 2026